



MISSIÖNEN BÖRJADE I JANUARI 1994 då chefen för PB9 utsåg undertecknad och kapten Mikael Frisell till chef respektive ställföreträdande chef för 9:e kompaniet.

Vi insåg tidigt att ett grannliga rekryteringsarbete skulle vara avgörande och tusentals timmar ägnades åt arbetet.

I maj träffades cheferna för kompaniet för första gången. Ingen glömmer HD-Hasse iförd skinnpaj, boots och pipskäg. Var detta en officer? Jo, och från I22!

I augusti startade utbildningen och befälet fick under några veckor stifta bekantskap med rabiata, slivostinkande figurer, gisslandraman och en obegriplig OP-tjänst. Sedan var det dags att ta tag i soldaten. Att kort beskriva detta skede är egentligen omöjligt men värt att komma ihåg är de tidiga morgnarna och de sena nätterna.

När vi anlände till Cehaje i början av oktober 1994 var det stiltje på verksamheten och högsommar: Kompaniet hade ingen "freedom of movement" och bemannade enbart Sierra 03 och Bravo 7.

Med stora ögon betraktade vi det som skulle bli vårt hem under sex månader. Vår tälthall var som en labyrint i mörkret när vi anlände sent på kvällen efter en lång färd genom Bosnien, en färd full av nya intryck: Adriatiska havet, Mostar, ruinerna, kyrkogårdarna, soldaterna och barnen samt alla UNPROFOR-förband längs vägen.

I mitten av månaden gick BiH på höstoffsiv och vi räknade över 1 000 detonationer/dygn i Gradacac och det tillfälliga OP:t Sierra 01 fick sin beskärda del. Situationen för de civila i Gradacac var svår och det ansågs viktigt att etablera detta OPT.



Det ledde till operation "Amanda" som utmynnade i en eldstrid. När denna strid hade pågått i 34 minuter orienterades VL1 om att NORDBAT 2 hade mottagit hot från BSA: Om operationen inte avbröts skulle vedergällning ske mot Tuzla stad. VL1 beslutade då att avbryta operationen inom 30 minuter.

Under hösten genomfördes också en intensiv jakt på FN-persedlar som hamnat på drift bland lokalbefolkning och soldater. Ungar jagades, en FN-keps beslagtogs från en tivelaktig soldat vid Gradacac. Soldaten tillhörde ett av de mer extrema förbanden men det avskräckte inte den nitiske fänriken Persson.

Hösten fortsatte med en ständig kamp för att befästa och utöka vår rörelsefrihet. Förhandlingarna med Aziz, liasionsofficer för "vår" part i området, 1:a OG, var många och resulterade ibland i framgång och ibland i tvärstopp. Oftast kom man fram till en lösning men upptäckte sedan ute vid checkpointen, en helt annan verklighet.

Beskjutningar utsattes vi också för. Vid OP:t Romeo 16 (f.d Tango 16) var det tidvis hett om öronen. Att gå in i huset och upptäcka att en stridsvagnsgranat har gått rätt igenom köket borgar ju inte direkt för en god nattsömn.

Beredskapshöjningar (från green alert via orange till red) var vi också med om. Det innebar bland annat att vi fick uppleva gemenskapen i våra shelter eller sitta i TV-rummet med hjälmen och västen påtagna.

Uppgiften att bevaka Tuzla Airbase övertogs så småningom av Tango Lima. Lättnaden över detta var stor då vi utsattes för stora umbäranden på TAB:en. Långa vaktpass, spartanska bostadsutrymmen, lite fritid med få möjligheter till rekreation och dessutom norsk mat!

Värt att nämna när det gäller TAB:en är när serganten Marks och menige Dån sjö lade sig i fast spaning under en lövhög och nästan lyckades få tag på en bosnisk "bov" efter 24 timmars spanande.

När vapenvilan väl kom till stånd innebar det att en liasionofficer från BSA placerades på TAB:en. Det i sin tur ledde till en blockad av TAB:en samt 7:e, 8:e och 9:e kompaniernas camper. Blockaden bestod, för vår del, av fyra frusna Vojna Policija och en bucklig



Zastava utanför gaten. Kontakten med soldaterna var gemytlig och innebar märkesbyttande och att de blev bjudna på kaffe.

På det stora hela gick allt bra för kompaniet under blockaden även om vi fick stå ut med en hel del umbäranden.

Avslutningvis kan jag konstatera att äran av att ha varit chef för detta härliga gäng är den största händelsen i min 17 år långa militära karriär. Jag vill tacka er alla för ett fantastiskt halvår i skyddsväst och hjälm. Ett halvår som givit mig och er många fina minnen. Jag önskar er alla lycka och välgång med allt vad ni tänker företa er med.

Jag tackar också löjtnant Lundberg som medförfattare till denna berättelse. Tålmod är en dygd och det ger resultat - förr eller senare!

Fredrik Geijer
Major, Chef Devete Cete

På post igen

Jag vaknar av att någon står och ruskar mig i axeln. - Kvart i, hör jag en röst i dimman säga. Är du vaken så att jag kan gå tillbaka? - Ja, ja, svarar jag.

Som vanligt är det iskallt i rummet och att tvingas ta sig upp ur sovsäckens trygga värme gör inte uppvaknandet lättare. På med kläderna och utrustningen. Inte fullt vaken stappar jag ut till tornet fem i fyra på morgonen för att stå på post för freden under några timmar. I detta ögonblick är mitt intresse för freden inte stort men några minuter senare har den kalla luften fått igång kroppen.

Det är för tidigt för konversation så jag säger inte mycket till personen bredvid mig. - Sektor Charlie, small arms, säger han. Jag hörde det inte själv men drar ett streck.

Det enda som bryter tystnaden i dimman är sprakandet i radion och ett och annat skott. I mitt stilla inre undrar jag vad de egentligen skjuter på. Att skjuta för skjutandets egen skull verkar meningslöst, men vem förstår sig på det här kriget?

Jag slutar mina funderingar kring kriget och tänker istället på min flickvän. Det fungerar inget vidare. "Idiot", tänker jag, "var det värt det här"? Här sitter jag på en lerig kulle. Det är kallt, jag är trött och tiden verkar stå still. Varje normal människa hade stannat hemma i Sverige och legat i sin egna säng på en armlängds avstånd från flickvännens varma kropp.

Vad är det som får svenskar att åka till ett land i krig? Ett krig som ingen förstår sig på? Varför utsätter jag mig frivilligt för risken att bli beskjuten, minorna, tristessen på TAB:en, usla förhållanden på ett OP? Är det spänningen, pengarna, göra något annorlunda eller en vilja att göra en humanitär insats? För de flesta är det nog äventyret, hyfsad lön, och något annat än vardagens jämna lunk.

Jag vet att det var så jag resonerade när jag sökte FN-tjänst. Äventyret var nog det som mest fick mig att bestämma mig. Att jag kan dö här nere funderade jag en hel del över men risken ansåg jag trots allt vara liten.

Jag störs i mina funderingar. Han bredvid mig säger att det är dags att skicka in shootrepen.

- SL, SL...

- SL kom...

- Från S14, shootrep, skriv kom..

En timme kvar till avlösning. Vi snackar om allt och inget. Det blir en del lumpensnack, tjejer, kriget, andra soldater, vad vi gör och inte gör och om vad vi borde göra.

Soldatens resonemang bryr sig oftast inte om politiska hänsynstaganden, långsiktighet eller eventuella risker. Våra lösningar är oftast enkla men slagkraftiga. Vi är medvetna om att konflikten inte kan lösas på vårt sätt. Det är ibland frustrerande och det skulle vara skönt att någon gång få slå tillbaka.

Klockan sju är vaktpasset slut. Jag hamnar i sängen och vaknar av att någon tappar vapnet i golvet med en lång ramsa svordomar som följd. Ligger kvar en stund och pratar med de andra i tältet. Det mesta handlar om tjejer och sex. Hormonerna verkar enkelspårigt.



Tänker på en dikt jag skrev för några månader sedan: ”Ensam uti detta land, får jag kärlek i min hand...”

Dags att ta tag i dagens sysslor. El-verket skall ses över, skräpet brännas och underhållsbeställningen fixas till. Listan blir ganska lång. Det är förvånansvärt hur mycket nio personer förbrukar. Hur mycket gör inte bataljonen av med varje månad!

-Hoppas vädret håller i sig för då kan vi grilla.

Sitter vid bordet och försöker se ut som om jag skriver brev. Vad har egentligen hänt den senaste tiden? Det händer ju egentligen inte så mycket som det är värt att skriva om. Efter ett tag blir det mesta rutin. Det var annorlunda under vår andra vecka här nere. Då var det fullt krig och vi fick några firing close. Det gick heller inte att skriva om. Hur kan man beskriva blandningen av rädsla och upphetsning för dem därhemma utan att de skall bli oroliga?

Undrar hur befolkningen klarar av livet? Kanske tänker de ”händer det så händer det och det är inget jag kan göra åt den saken”. Ja, så är det nog och så resonerar jag själv, men jag har ju vagnen att ta skydd i.

Jag blir lite irriterad över att FN stillatigande sitter och låter serberna terrorbeskjuta städerna utan att lyfta ett finger. Nej, det är bättre att koncentrera sig på brevet. Det blir det gamla vanliga...

Brevet är färdigt samtidigt som maten. Hamburgare. Vi sitter runt elden och ser på glöden över vilken burgarna steks. Mat smakar oerhört bra när den lagas till så här primitivt. I bakgrunden hör jag någon sjunga och en HMG som öppnar eld. Pratar med matgrannen om leaven. Skrattar åt historier som har utspelat sig och snackar lite skit om andra. Det senare går inte att undvika när så många olika typer av människor samlas under dessa förhållanden.

- Bättre med nio olika idioter än nio likadana, säger matgrannen.

Blir sittande framför glöden som nu har blivit eld med hjälp av mer ved. Vi sitter där och filosoferar, var och en för sig. Ibland bryts tystnaden av en kortvarig konversation. Sitter kvar en stund.

Har precis duschat i fältduschen, ett vattenfyllt oljefat med en brännare i. Det är skönt att känna sig ren. Ligger i sovsäcken och lyssnar på Irma. ”Det ska bli skönt att komma hem”, tänker jag innan jag somnar.

Snart är det dags att gå på post igen.

Lars Kling CS



Fanan höll vi högt

Att täcka in sex månaders tjänstgöring i Bosnien med några korta rader är inte det lättaste. Här följer furiren 1309 Brandins syn på 9:e pansarskyttekompaniets tid i Bosnien.

Efter långa utbildningsdagar i Skövde under hösten 1994 bar det iväg till Bosnien. Vi som åkte var huvudsakligen rekryterade från moderregementet P4. I kompaniet fanns det killar som kom från orter i västsverige som knappt finns med på kartan: Tranemo, Hjo, Jörlanda med flera platser.

Kompaniets uppgifter var OP-tjänst, att genomföra patruller, vakttjänstgöring och camptjänstgöring. Vi bemannade också bataljonens relästation Bravo 7, en populär återhämtningsplats, under cirka två månader. Under drygt en månad bevakade vi också en plats där tiden stod stilla, nämligen Tuzla Airbase.

I slutet av missionen bemannade vi tre stycken fasta OP:n; Sierra 03, Sierra 10 och Sierra 14. Sierra 03 ägdes för övrigt av en konkurrent till Systembolaget...

När det gäller Sierra 10 så undrade man först om det var Bosniens lerigaste kulle. Efter mycket fältarbete ordnade det dock till sig och blev ett bra OP.

Från Sierra 14 hade man det klart bästa utsikten över nordöstra Bosnien. OP:t Tango 16 som blev Romeo 16 bemannades under en tid även det av oss. Men, vart tog huset vägen?!

Strax före andra och fjärde plutonernas ankomst deltog delar ur första pluton, tillsammans med delar ur det danska stridsvagnskompaniet, i operation "Amanda". Resultatet av den operationen är känt för alla...

Under våra många humanitära patruller besökte vi byar och flyktingförläggningar. Vi visade upp oss och spred förhoppningsvis lite ljus i flyktingarnas tillvaro.

Kung Bore anlände med snö och kyla den 22 december. Dagen därpå blev delar ur Charlie och Delta Sierra attackerade. Det hände i en by där barnen hade utrustad sig med snöbollar. Ungarna var 50 stycken och vi var 10 man. Oddsens var alltså emot oss. Strid utbröt men det hela slutade med vapenvila, vi var ju trots allt fredsknektar. Resultat: en skadad FN-soldat som fick en snöboll i ögat!

Julafton firade vi huvudsakligen inne på campen där till och med jultomten och en av hans "nissar" dök upp. Många av oss tyckte nog att de påminde lite väl mycket om Echos plutonledning...

Nyårsafton firade kompaniet på en rad olika platser: ute på OP:na, i Tuzla, på Tuzla Airbase, på campen och hemma i Sverige. På vissa av dessa platser bjöds det på ett annorlunda nyårsfyrvärkeri.

Kodnamn "Under Siege" inföll den 13 januari. Då blockerade BiH Sierra Lima och andra delar av NORDBAT 2. Bravo-plutonen blev fast ute på OP:na så Delta fick ta deras leave.

Alla väntade på Steven som troligtvis hade fastnat i en check-point. Hade han glömt sitt blue-card? Efter många om och men upphörde blockaden så småningom och den normala verksamheten återupptogs.

Och så då Hotel Delta som körde leave-resenärer till Split, för vidare transport till hemlandet Sverige. Färden gick över höga berg och genom djupa dalar.

Slutligen vill jag passa på att tacka och berömma Echo Sierra för deras insatser för oss på pansarskytteplutonerna. De ordnade bland annat till det så att vi kunde leva drägligt både på campen och ute på våra OP:n.

Med grön bricka på bröstet och blå hjälm har nionde pansarskyttekompaniet hållit fanan högt!

1309, furir Brandin

Echo Sierra

QM: Som chef för denna stab- och trosspluton måste jag säga att jag är mycket nöjd. Vi i plutonsledningen har sett många plutoner genom åren men denna är den bästa. Vi låter grupperna berätta om sig själva.

Packgruppen:

Förutom att vi körde underhåll till kompaniet så körde vi en del transporter åt en hjälporganisation som heter International Rescue Committeé Organisation. Hjälpkörningarna kändes rätt och var mycket uppskattade av lokalbefolkningen.

När vi inte satt i lastbilarna arbetade vi med underhåll och ombyggnation av campen. Vi ansvarade dessutom för PX:et.

Sjukvårdsgruppen:

Vi var tack och lov förskonade från stora olyckor. En Kung Fu-spark genom en glasruta och fall i smörjgropar var sådant som sysselsatte oss, så värre kunde det ju ha varit.

Grabbarna höll sig hyggligt friska trots lunginflammationer och magsjuka-”epidemier”. Vi upprätthöll sjukvårdsberedskapen på campen, på våra OP:n och i bataljonsområdet med hjälp av sjukvårdstroppen från pansartrosskompaniet. Vi hade även sporadiska kontakter med Tuzla sjukhus.

Kokgruppen:

Missionen startades med att vi tog över en miserabel kokkärra och ambitionen var att öka kompaniets vikt med fem kilo per man.

Matsalen bestod av fem sjukvårdstält och de största problemen var kylan och råttorna. Lagom till första advent fick vi vår bästa julklapp: Ett riktigt kök!

Vår yrkesskicklighet fick vi visa prov på när det var dags för medaljparad. Det blev stående ovationer. Vi slår oss inte för bröstet och hävdar att vi är bäst för det har ryktet om oss redan fixat till. Vi nådde långt men inte ända fram:

Viktökningen stannade på 4 500 gram!

Strigruppen:

Som kompaniledningens ”drivers” fick vi möjlighet att se oss omkring i PBV:er, SISU:s och ”softskins”.

Det började med ”Amanda” och fortsatte med möten, förhandlingar med parterna, rek i nya områden, patruller och besök i flyktingläger.

När plutonerna har haft problem med sina fordon har vi ryckt ut med våra. Byggena på S03 och S10 deltog vi också i både när det gäller fyllning av sandsäckar och eskortering av grusbilar.

Vår SISU har gjort tur-och-retur resan till Split ett antal gånger, varje gång med åksjuka leaveresenärer bak och grabbar med ”blyfot” där fram.



Repgruppen:

Vi lagade allt från egna PBV:er till UNMO:s och EG-monitorernas bilar. Campen med tillhörande saker som hygiencontainrar, belysning, flaggstänger med mera har inte alltid fungerat helt perfekt. Vi blev lite "allt-i-allo" snickare, elektriker, rörmokare och plåtslagare.

Vi transporterade och eskorterade ut till våra OP:n. Mer än en natt svor vi över el-verken därute. Trots allt så känns det som om vi lyckades få ordentlig ordning på saker och ting.

Stabsgruppen:

Den första tiden i Bosnien blev ganska intensiv. Kulmen var "Amanda" då delar av gruppen var med längst fram i Gradacac. När det lugnade ner sig så ägnades mycken tid till ombyggnad och förbättring av vår huvudsakliga arbetsplats, signal centre.

Vi hade också ansvaret för en bandvagn - vår ögonsten - och kunde därmed också komma ut från campen ibland.

Med bandvagnen skötte vi underhållstransport till våra tre OP:n. När gruppen var utsliten så skickade vi ut folk på OP-tjänst för att vila upp sig.

Kompaniets postkontor bemannade vi till allas glädje, också.